

Проблемні питання застосування ст. 133 Кримінального кодексу України

Чинний Кримінальний кодекс України (далі в тексті – КК України) містить чимало статей, диспозиції яких є бланкетними, тобто для з'ясування їх змісту потрібно звернутися до інших законодавчих або підзаконних нормативно-правових актів. Однією з таких норм є ст. 133 КК України, в якій встановлена відповідальність за зараження венеричною хворобою.

Базовим юридичним документом, що регулює медичну діяльність є Закон України «Основи законодавства України про охорону» від 19 грудня 1992 р. В цьому документі визначення терміну «венеричні хвороби» відсутнє. Однак в ст. 53 словосполучення «венеричні захворювання» все ж фігурує, але лише в контексті того, що такі захворювання поряд з туберкульозом, психічними захворюваннями, СНІДом, лепрою, хронічним алкоголізмом та наркоманією є соціально небезпечними захворюваннями та потребують спеціальних заходів лікування та профілактики [1].

Водночас в Законі України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06 квітня 2000 р. перелік соціально небезпечних захворювань є дещо іншим і за назвою, і за обсягом. В розділі IV вказаного закону йдеться про туберкульоз, інфекційні хвороби, що передаються статевим шляхом, СНІД та проказу [2]. Отже, можемо констатувати існуючу в законодавстві колізію щодо визначення переліку соціально небезпечних захворювань. Відповідно до Листа Міністерства юстиції України «Щодо практики застосування норм права у випадку колізії» від 26 грудня 2008 р., у разі існування неузгодженості між нормами, виданими одним і тим самим нормотворчим органом, застосовується акт, виданий пізніше, навіть якщо прийнятий раніше акт не втратив своєї чинності [3].

Інших законів та/або підзаконних нормативно-правових актів, які б встановлювали перелік, порядок діагностики та лікування венеричних захворювань у вітчизняній нормативно-правовій базі немає. Натомість відповідно до стандартів ВООЗ, до яких приєдналася і Україна, на противагу терміну «венеричні захворювання» використовується словосполучення «інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)». Перелік таких хвороб, їх діагностика та лікування затверджені Наказом МОЗ України №286 від 07.06.04 р. «Про удосконалення дерматовенерологічної допомоги населенню України» у вигляді додатка «Стандарти діагностики та лікування інфекцій, що передаються статевим шляхом» [4]. Відповідно до цього документа такими хворобами є сифіліс, трихомоніаз, гонококові, хламідійні інфекції, контагіозний моллюск, бактеріальний вагіноз (гартнерельоз), хвороба Рейтера тощо.

Таким чином, складність інкримінування ст. 133 КК України полягає в тому, що у чинній нормативно-правовій базі термін «венеричні хвороби» взагалі не вживається, цей термін використовується на побутовому рівні. Як вище зазначалось, приєднавшись до стандартів ВООЗ, в Україні хвороби такого типу є «інфекціями, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)».

На практиці, зважаючи на те, що диспозиція ст. 133 КК України є бланкетною, звернення слідчого, прокурора та суду до інших законів та підзаконних нормативно-правових актів на предмет встановлення того чи належить та чи інша хвороба до категорії венеричних, фактично є безрезультатним.

Саме тому така прогалина потребує негайного усунення. Зважаючи на впорядкованість і відповідність нормативних актів Міністерства охорони здоров'я України в частині розглядуваного питання міжнародним стандартам, які є більш–менш стабільними, на нашу думку, існуючу прогалину в ст. 133 КК України можна вирішити наступним чином: замінити в диспозиції ст. 133 КК України термін «венерична хвороба» на словосполучення «інфекції, що передаються статевим шляхом». Внесення таких змін, як

видається, сприяло б точній кваліфікації дій винного та не створювало б інсинуацій з приводу «наповнення» диспозиції ст. 133 КК України.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 19 листопада 1992 р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - №4. – Ст. 19
2. Закон України від 6 квітня 2000 р. «Про захист населення від інфекційних хвороб» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - №29. – Ст. 228
3. Лист Міністерства юстиції України від 26 грудня 2008 р. «Щодо практики застосування норм права у випадку колізії» // Все про бухгалтерський облік. – 2009. - №23. – с. 41
4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №286 від 07 квітня 2004 р. «Про удосконалення дерматовенерологічної допомоги населенню України» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20040607_286.html